

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de toestemming tot toekenning van een subsidie aan organisatoren van kinderopvang voor de organisatie van tijdelijke vervangcapaciteit voor baby's en peuters;**
- **Definitieve goedkeuring.**

Samenvatting

De Vlaamse Regering neemt maatregelen om de grote impact op familiaal, sociaal en economisch vlak te beperken bij gezinnen van wie hun baby of peuter opgevangen wordt in een kinderopvang waarvan de vergunning opgeheven of geschorst wordt. De Vlaamse Regering wil zo spoedig mogelijk inspelen op de acute noden en behoefte aan continuïteit bij deze gezinnen door een bijkomende mogelijkheid te creëren in de vorm van de organisatie van tijdelijke vervangcapaciteit voor de opvang van baby's en peuters.

Dit besluit geeft lokale besturen de mogelijkheid om op een efficiënte manier organisatoren samen te brengen en voorziet een regelluwe aanpak om tijdelijke oplossingen voor gezinnen die hun kinderopvang tijdelijk of permanent gesloten zien mogelijk te maken.

Deze actie sluit eveneens aan bij de zesde aanbeveling van de parlementaire onderzoeksc commissie naar de veiligheid in de kinderopvang, met name "het voorzien van ondersteuning inzake flankerend beleid voor ouders, de organisator en de medewerkers wanneer de voorlopige handhavingsmaatregel op basis van het verzorgingsprincipe een impact heeft op de opvangcapaciteit en inkomen."

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit;
- het advies van de Inspectie van Financiën;
- **het begrotingsakkoord.**

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structurelement: geïntegreerd gezinsbeleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Raad van State

Er is geen advies gevraagd aan de Raad van State, met toepassing van artikel 3, §1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Er is een dringende noodzakelijkheid om in te kunnen spelen op de acute noden van gezinnen wanneer de kinderopvang van hun baby of peuter plots gesloten wordt, en om de impact op het familiaal, sociaal en economisch leven van deze gezinnen zo goed als mogelijk te beperken. De Vlaamse Regering wil de mogelijkheden voor het opvangen van deze acute opvangnoden zo spoedig mogelijk faciliteren.

2. INHOUD

De kinderopvang in Vlaanderen staat vandaag de dag in het algemeen onder druk. In dit opzicht, heeft ook het opheffen of schorsen van een vergunning van een kinderopvang, een grote impact op familiaal, sociaal en economisch vlak bij gezinnen van wie de baby of peuter opgevangen werd in deze kinderopvang.

Ook de parlementaire onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang stuurt in haar zesde aanbeveling aan op “het voorzien van ondersteuning inzake flankerend beleid voor ouders, de organisator en de medewerkers wanneer de voorlopige handhavingsmaatregel op basis van het voorzorgsprincipe een impact heeft op de opvangcapaciteit en inkomen.”

De Vlaamse Regering wil zo spoedig mogelijk inspelen op de acute noden en behoefte aan continuïteit bij deze gezinnen door een bijkomende mogelijkheid te creëren in de vorm van de organisatie van tijdelijke vervangcapaciteit voor de opvang van baby's en peuters.

Er wordt gekozen voor een makkelijk en flexibel systeem, met zo weinig mogelijk administratieve lasten, zowel voor de lokale besturen, de organisatoren als de Vlaamse overheid. Dit vertaalt zich in eenvoudige procedures, maar ook in een eenvoudige subsidieregelgeving. Een dergelijke benadering is nodig om snel te kunnen schakelen en om de regelgeving snel in de processen en procesflows te kunnen integreren. De lokale besturen en de lokale loketten kinderopvang nemen hier een coördinerende rol in op.

Dit besluit is een eerste stap die een wezenlijk antwoord biedt op de acute situatie die ontstaat wanneer in het kader van een handhavingstraject de vergunning van een opvanglocatie geschorst of opgeheven wordt. De impact hiervan op de ouders die van de kinderopvang gebruik maken is dermate groot dat dringend alternatieven gecreëerd moeten kunnen worden om het maatschappelijke draagvlak voor beslissingen inzake schorsing of opheffing, te versterken.

Omwille van deze urgentie wordt het besluit nu al voor goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Omwille van de kwaliteitswaarborgen kunnen enkel organisatoren die al een vergunning hebben deze vervangcapaciteit uitbaten.

Op korte termijn wordt, verband houdend met dit besluit, een ontwerpregelgeving voorbereid die een aangepaste procedure creëert om capaciteit die omwille van een opheffing verloren snel opnieuw en duurzaam in te zetten in de lokaliteit van de oorspronkelijke locatie.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel bevat de definities die relevant zijn voor het besluit.

Artikel 2.

Dit artikel bevestigt dat de subsidies in voorliggend besluit worden toegekend met toepassing van het besluit van 2012/21/EU. Er worden duidelijke parameters bepaald, de subsidie moet telkens per maand aangevraagd worden en wordt dus voor beperkte duur toegekend. Dit zijn slechts enkele aspecten die bevestigen dat voldaan is aan deze Europese regelgeving.

Artikel 3.

Dit artikel geeft weer vanuit welke decretale grondslag en voor welke algemene opdracht de subsidies worden toegekend.

Het vierde lid van het artikel bepaalt dat de maximumtermijn van drie maanden voor het financieren van tijdelijke vervangcapaciteit op gemotiveerde vraag door het lokaal bestuur eenmaal verlengd kan worden. We komen hiermee tegemoet aan een vraag van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten en een aanmerking van de Inspectie van Financiën.

Artikel 4, artikel 5 en artikel 6.

Dit artikel geeft aan welke rol de lokale loketten kinderopvang en de lokale besturen opnemen. Het lokaal loket neemt een rol op in het analyseren van de opvangneden en het ondersteunen van gezinnen in de toeleiding naar andere vergunde opvangcapaciteit. Het gaat hierbij om gezinnen waarbij er een opvangnood bestaat door een acute capaciteitsvermindering omwille van schorsing of opheffing van de vergunning van de kinderopvang waar hun baby of peuter opgevangen werd of waar al een formeel engagement in de vorm van een geschreven overeenkomst voor opvang was.

In de gemeenten waar er geen bij het Agentschap aangemeld lokaal loket kinderopvang is, neemt het lokaal bestuur de bovenvermelde opdracht van het lokaal loket kinderopvang op.

Wanneer uit de analyse blijkt dat de al vergunde opvangcapaciteit niet volstaat, dan kan het lokaal bestuur via overleg met de relevante organisatoren de mogelijkheden inzake tijdelijke vervangcapaciteit voor de opvang van baby's en peuters inventariseren. Deze tijdelijke vervangcapaciteit wordt zo dicht mogelijk in de buurt van de kinderopvang georganiseerd waarvan de vergunning geschorst of opgeheven werd.

Indien wenselijk kunnen medewerkers van Opgroeien ondersteuning bieden aan het lokaal bestuur bij opmaken van de inventaris.

Het lokaal bestuur bezorgt aan het Agentschap dan een overzicht van de organisatoren die tijdelijke vervangcapaciteit willen realiseren met een vraag voor toestemming. Voor organisatoren die aanspraak willen maken op een subsidie in het kader van voorliggend besluit is het noodzakelijk dat deze samenwerking de toestemming heeft van Opgroeien regie.

Artikel 7.

Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaraan de aanvraag tot toestemming voor de tijdelijke vervangcapaciteit voor opvang van baby's en peuters, moet voldoen om ontvankelijk te zijn.

Artikel 8.

Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om toestemming te krijgen van het Agentschap voor het realiseren van tijdelijke vervangcapaciteit.

De aanvraag tot toestemming moet ontvankelijk zijn. Er mag geen handhaving of andere dossiermatige tegenindicaties zijn die deze samenwerking of de subsidies in de weg staan. Deze toestemming wordt benoemd als de toekenning tot samenwerking voor tijdelijke vervangcapaciteit voor baby's en peuters.

Artikel 9.

Dit artikel bevat de procedurele bepaling waarbij wordt geregeld dat het Agentschap uiterlijk drie werkdagen na het ontvangen van de aanvraag, een beslissing neemt over de toestemming. Het Agentschap brengt het lokaal bestuur, alsook de organisator of de organisatoren hiervan met een e-mail op de hoogte.

Artikel 10.

Dit artikel bepaalt in algemeenheid dat de organisator een subsidie kan vragen aan Opgroeien regie voor de tijdelijke vervangcapaciteit van baby's en peuters.

Artikel 11.

Dit artikel bepaalt de voorwaarden voor het bekomen van de subsidie voor de tijdelijke vervangcapaciteit van baby's en peuters. Voor de exploitatie wordt uitgegaan van al vergunde kinderopvangorganisatoren. Dit sluit natuurlijk niet uit dat deze organisatoren met andere actoren, erkend in bijvoorbeeld andere sectoren (jeugdhulp, gehandicaptensector, jeugdwerk, ...) gaan samenwerken. Deze laatsten zouden bijvoorbeeld tijdelijk infrastructuur voor de tijdelijke vervangcapaciteit, personeel of andere middelen en expertises ter beschikking van de organisator kunnen stellen. In deze wordt dan ook verwezen naar artikel 7, 2°, e) dat vraagt naar een oplijsting van andere actoren waarmee samengewerkt zal worden. Aangezien de exploitatie door een vergunde organisator gebeurt, worden in punt 3 van het artikel de startersvoorwaarden geschrapt; de werkingsvoorwaarden blijven wel van kracht, met uitzondering van de verplichting tot het hebben van buitenspeelruimte omdat dit de infrastructurele mogelijkheden te zeer kan beperken.

Het eerste lid, 4° van dit artikel bepaalt het bedrag dat door de gezinnen wordt betaald. Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat het gezin dezelfde prijs betaalt als in de opvang waarvan de vergunning is geschorst of opgeheven. Betaalde het gezin voordien een inkomenstarief, dan wordt datzelfde tarief aangerekend in de vervangcapaciteit. Betaalde het gezin voordien een

vrije prijs, dan betaalt het gezin in de vervangcapaciteit een bedrag dat overeenkomt met het bedrag vrije prijs, verminderd met het bedrag van de kinderopvangtoeslag (op vandaag 3,43 euro), aangezien voor opvang in de tijdelijke vervangcapaciteit geen kinderopvangtoeslag kan worden betaald. Voor een halve opvangdag betaalt het gezin 60% van het bedrag.

Artikel 12.

Dit artikel bepaalt het bedrag van de subsidie. Om de administratieve lasten tot een minimum te beperken kiezen we voor deze tijdelijke vervangcapaciteit een eenvoudig systeem met vaste bedragen.

- 70 euro per kind per volle opvangdag
- 42 euro per kind per halve opvangdag

Dit bedrag wordt verminderd met het bedrag dat door de gezinnen aan de organisator wordt betaald. Dat creëert een gelijk speelveld voor elke organisator die bij wil dragen aan het uitbouwen van vervangcapaciteit.

Opdat de organisator deze opvang leefbaar aan moet kunnen bieden, gaan we uit van een te subsidiëren forfaitaire kostprijs van 70 euro per volle opvangdag. Dit bedrag is gebaseerd op het bedrag aan subsidie per dag voor een opvangplaats met inkomenstarief T2A, inclusief het inkomenstarief dat een gezin betaalt.

Bij de keuze voor dit financieringsmodel gaan we uit van een aantal principes, waaraan verschillende financieringsalternatieven werden afgewogen. Daarbij bleek het bovenstaande model het meest het midden te houden tussen:

- Leefbaarheid voor de opvangorganisator,
- Betaalbaarheid voor de ouders,
- Administratief zo eenvoudig en transparant mogelijk voor alle betrokken (ouders, opvangvoorziening, lokale besturen en Opgroeien)
- Snelle operationaliseerbaarheid.

Artikelen 13 tot en met 15.

Deze artikels bevatten de procedurele bepalingen om de subsidie voor de tijdelijke vervangcapaciteit voor baby's en peuters aan te vragen.

Artikel 16.

Dit artikel bepaalt dat als de organisator voor dezelfde opdracht al van elders subsidie zou krijgen (vb. vanuit het lokaal bestuur), de organisator niet in aanmerking komt voor de subsidie, ook al zou aan alle voorwaarden voldaan zijn. Er mag immers geen dubbele subsidiëring voorhanden zijn.

Artikel 17.

Dit artikel bepaalt dat de subsidie wordt aangerekend op het begrotingsartikel GDF-AGEF2UA-WT van de begroting van Opgroeien regie.

Artikelen 18 tot en met 20.

Deze artikelen regelen het toezicht en de handhaving op dit besluit.

Artikel 21.

Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 september 2022 en treedt buiten werking op 31 december 2024.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Budgetimpact van de voorziene subsidie

De budgetimpact van dit besluit is beperkt, en geeft geen aanleiding tot een budgettaire meervraag. Het budget voor de subsidie wordt ondervangen binnen de onderbenutting van de beschikbare kredieten of, indien deze onvoldoende is, uit de budgetten voorzien voor uitbreidingsbeleid.

Bijkomend is het onduidelijk en moeilijk voorspelbaar hoeveel gezinnen gebruik zullen maken van de tijdelijke vervangcapaciteit voor baby's en peuters.

Exacte en nauwkeurige monitoring van de uitvoering van de begroting in het algemeen en van initiatieven die met toepassing van dit besluit genomen zullen worden, zullen bepalen welke volumes tijdelijke vervangcapaciteit gecreëerd kunnen worden.

Advies Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën verleende op 27 september 2022 onder referentie IF/22/3480 een gunstig advies. In dat advies zegt ze dat de budgettaire impact slechts deels door onderbenutting opgevangen zou kunnen worden. Dit klopt, voor zoverre er effectief voor elke geschorste of opgeheven plaats vervangcapaciteit gecreëerd zou worden. Praktijkervaringen leren echter dat er ook in de bestaande vergunde capaciteit oplossingen gevonden worden en dat ouders ook in het eigen (familiale) netwerk oplossingen vinden. Zoals hogervermeld zullen we de budgettaire impact van het besluit nauwgezet monitoren. Voorliggend ontwerpbesluit vervangt deze praktijken niet, maar is er aanvullend aan.

De Inspectie van Financiën merkt op dat het subsidiebedrag vrij hoog ligt. We verwijzen voor meer duiding naar de toelichting bij artikel 12, maar ook naar een aantal elementen die we in het advies zelf ter motivering lezen, namelijk het creëren van een regelarm besluit dat daarenboven garandeert dat vergunde kinderopvanginitiatieven in de regio bereid zijn om een bijkomende inspanning te leveren.

Ten slotte stelt de Inspectie van Financiën voor om te voorzien in een verlenging van de maximumperiode om te vermijden dat ouders na die periode opnieuw in de problemen zitten, mocht er op dat moment nog geen bijkomende duurzame capaciteit gecreëerd zijn. Gevolg gevend aan deze opmerkingen hebben we in artikel 3 een vierde lid toegevoegd dat de modaliteit voor een eenmalige verlenging met drie maanden bevat.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd gevraagd op 29 september 2022.

B. ESR-TOETS

Zie : hoger (punt A. Budgettaire impact voor de Vlaamse overheid).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet.
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft een beperkte weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Initiatieven tot bekendmaking beslissing

Opgroeien regie zal via een snelinfo per mail de lokale besturen en de organisatoren van kinderopvang informeren over dit besluit.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit over de toestemming tot toekenning van een subsidie aan organisatoren van kinderopvang voor de organisatie van tijdelijke vervangcapaciteit voor baby's en peuters;
- 2° De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, te gelasten met de uitvoering van dit besluit en de maatregelen uit voorliggende nota.

Voor de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig
De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding

Benjamin DALLE